

PANEK (5) *sb m*

panek; pank-, [pãnk-]; e *jasne*.

sg *N* panek (2). ◇ *A* panka (1). ◇ [*I* panki(e)m. ◇ *V* panku.] ◇ *pl N* pankowie (1). ◇ *G* pank(o)w (1).

Sł stp brak, *Cn s.v. pan sobie*, *Linde XVII – XIX w.*

Dem. od „pan”; *zawsze iron. lub żart. (5)* :

1. *Od znac. ‘członek wyższej warstwy społecznej’*; *barunculus Mącz (5)* : *Mącz 23c*; *poznałz go coć zacź ieft/ y po herbiech iego. Boć ieft po oycu kuflow/ po mácierzy dzbáńkow/ A sílá w tám tym kráiu tego herbu páńkow. RejWiz 167; Więc chcem s poyńrzodká [tj. spośród siebie]/ Wźiąć [na króla] ledá Pánká. MycPrz I [D]; Pełno zazdrości było między Pány, Połtrzegłzy tego cne Słowiáńkie ftany: lednemu zwierzchność nád łobą zlečili, Chcąc by páńkowie więcey nie błádzili. KlonKr A4; [StryjPoczqt 330].*

Wyrażenie: »napierwszy panek« (1): *A nawięcey pan Iádámek V nas tu [w piekle] napierwłzy pánek. MWilkHist Ev.*

2. [*Od znac. ‘właściciel ziemski w stosunku do poddanych feudalnych’*:

Szereg: »pankowie i wieśniacy«: *Tak fie też mamy śprawować tych drogich lat/ nie máyąc względu ná niedoftátek náłz/ [...] Ani też ná wielką fwowolność náłzych Páńkow y Wieśniaków LuterMalPos 50v.]*

3. [*Od znac. ‘pewien mężczyzna, on’*: *Sublimem hunc intro rape. Połapi w dom tego panká. TerentMatKęł C4.]*

4. [*Jako forma grzecznościowa*:

panek *czyj*: (*did*) *Szołtys (-) Nie miej za złe, panku mój, żem cię tak przywitał [...]. (did) Klecha (-) Patrzże tego Szoltyśa, jak sobie duruje, Pankiem mię swym nazywa DramStp IV 488.*

a. *żart. O matce pszczelej zwanej królem*: *A gdi obadwa krolę [!] wroczą się do domu [...] Przipatruy się im pilnię są ich dwa rodzaję [...] Ieden swithni bi wżłocię yak bi wszarzi chodzi Drugi, a tegoz zaby ninacz się nię zgodzi Subthilni URodziwi niechay rozkazuią [...] A thi panię szarasy daway garło panku ŚwirPasiecz 257.]*